

Complexnummer: 508034

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Spoorzicht

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

506286, 508035

Woonplaats

Rijswijk

Gemeente

Rijswijk

Provincie

Zuid-Holland

Locatie van het hoofdobject

Van Vredenburgweg 158, 2284 TT te Rijswijk

Complexomschrijving

Inleiding

De grondslag voor de ontwikkeling van het complex van de boerderij Spoorzicht was de aankoop van de grond door de toenmalige eigenaar C. J. Verheul in 1737. Waarschijnlijk is vrij kort na deze datum de boerderij en het aangrenzende bedrijfsgebouw opgetrokken. Oorspronkelijk was het complex groter. Ook thans staat aan de zuidzijde van de deel nog het restant van een bakstenen schuur, die echter tijdens de Tweede Wereldoorlog een stuk is verlaagd en van een improvisatorische kap is voorzien. Deze schuur is voor de bescherming van ondergeschikt belang. Het voorhuis van de boerderij brandde in 1870 af. Bij de herbouw in dit jaar kreeg het complex zijn huidige naam Spoorzicht gezien de situering naast het spoor.

Omschrijving

Kern van complex van boerderij Spoorzicht bestaande uit een dwarshuisboerderij en aangrenzend gelegen bedrijfsgebouw.

Indeling van het complex en van de ruimten van de complexonderdelen geven een beeld van de woon- en bedrijfscultuur die in die tijd in dit gebied gebruikelijk was. In het tussen de deel en het voorhuis gesitueerde achterhuis is de molensteen van de karnmolen bewaard gebleven, die via een balk met de oostelijke ruimte in het bedrijfsgebouw was verbonden. De maatvoering van deze ruimte, die ook aan de buitenzijde van het bedrijfsgebouw zich laat aflezen, was gebaseerd op de rondgang van het ros.

In het achterhuis is voorts de inrichting van de keuken met schouw en waterfornuis en waterput bewaard gebleven.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

In 1870 brandde het voorhuis af. In hetzelfde jaar werd het huidige voorhuis opgetrokken, waarin ook in dit gedeelte de gaaf bewaarde indeling en deels aankleding de herinnering aan de toenmalige woon- en bedrijfscultuur levend houdt. Het relatief luxueuze rondboogvenster op de verdieping aan de spoorzijde is waarschijnlijk aangebracht om uitdrukking te geven aan deze toendertijd exclusieve situering.

Opmerkelijk is de historiserende indeling van het voorhuis in 17de-eeuwse trant en het toendertijd moderne en thans zeldzaam geworden 'Philibert-spant' in de kap.

Waardering

Het complex van de boerderij Spoorzicht is van algemeen cultuurhistorisch belang vanwege:

-de ouderdom

-de bijzondere samenhang van exterieur en interieur(onderdelen)

-het belang als uitdrukking van woon- en bedrijfscultuur van een Zuid-Hollandse boerderij uit de tweede kwart van de 18de eeuw en uit omstreeks 1870.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 506286

Status rijksmonument
Inschrijving register* 01 oktober 1997
Kadaster deel/nr 82918/89

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Rijswijk Rijswijk Zuid-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Rijswijk

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Rijswijk B Rijswijk 713

Omschrijving**

Inleiding:

In oorsprong uit de tweede kwart van de 18de-eeuw daterende boerderij, in ieder geval van na 1737, toen de grond voor de bouw door de eigenaar C.J. Verheul werd gekocht. Uit deze oudste periode van de boerderij dateert thans nog het stalgedeelte. De boerderij heette De Rijswijkse Hope. Het oorspronkelijke woonhuisgedeelte brandde in 1870 af en werd in hetzelfde jaar in eigentijdse stijl weer opgetrokken. Twee stichtingstenen herinneren aan deze bouwactiviteit. Rechts van de ingang in de zuidgevel van het woonhuisgedeelte vermeldt een steen: "De eerste steen gelegd van dit gebouw door N. v. Leeuwen oud 93 jaren" op 14 juli 1870. De andere steen werd aangebracht links van de toegangsdeur naar de keuken in de oostgevel van het stalgedeelte. Deze steen vermeldt de tekst: "De eerste steen gelegd door A. en C. Verheul" eveneens op 14 juli 1870. Bij deze herbouw kreeg de boerderij haar huidige naam. Opmerkelijk is de voor het jaar 1870 historiserende asymmetrische (gevel)indeling van het voorhuis met onderkelderde opkamer in de trant van een 17de-eeuwse boerderij met opkamer.

Omschrijving:

Dwarshuisboerderij op L-vormige grondslag, opgetrokken in rode baksteen en overkapt door met Oud-Hollandse pannen gedekte zadeldaken met overstek en ornamentele lijst (voorhuis en het in 1870 eveneens opnieuw opgetrokken in het verlengde van het stalgedeelte gelegen achterhuis). De kozijnen van de venster- en deurpartijen van dit gedeelte uit 1870 zijn licht getoogd en voorzien van een gele strek.

Voor(zuid-)gevel v oorhuis: iets links van het midden de panelen entree deur met gietijzeren rooster waarachter gefigureerd en gekleurd glas en met 2-ruitsbovenlicht. Links twee 6-ruitschuifvensters. Rechts van de deur ter plaatse van de opkamer twee hoger

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gelegen 6-ruitsschuifvensters. Eronder twee iets in de gevel terugliggende 6-ruits keldervensters met diefijzers en luiken onder korbboog.

Rechter gevel voorhuis: twee aan de voorgevel van het opkamergedeelte identieke vensters met idem keldervensters. Op de verdieping een 4-ruits rondboogvenster met een 2-ruits halfvenster aan weerszijden en met spaakroeden in het boogveld.

Linkergevel voorhuis: in de topgevel een 6-ruitsschuifvenster. Achtergevel voorhuis aan NO-zijde een kelderluik met ruitvormig venster, waarvoor diefzijdes en luiken.

Oostgevel stal- en achterhuisgedeelte: Aan de linkerkant het in 1870 eveneens deels vernieuwde achterhuis met toegangsdeur met 4-ruitsbovenlicht. Links hiervan een 6-ruitsschuifvenster en rechts een enkel 8-ruitsschuifvenster (waarschijnlijk van vóór 1870). Rechts hiervan op de scheiding van het 18de-eeuwse muurwerk van het stalgedeelte en het muurwerk uit 1870 een deels in de gevel verzonken zolderluik onder zadeldak met sierlijst). In de gevel van het stalgedeelte 3 brede vensterkozijnen met indeling van recente datum. De westgevel van het stal- en achterhuisgedeelte is identiek aan de oostgevel, echter zonder zolderluik en met een iets andere vensterindeling. Achterzijde: drie staldeuren met boven de centrale deur een zolderluik.

Inwendig: het voorhuis kent nog zijn oorspronkelijke indeling met kaaskelder en opkamer. In de kelder rode en in de hal grijze plavuizen. In het woonvertrek links van de hal de paneeldeuren van een (niet meer aanwezige) bedstee. Zolder: gaaf bewaard 'Philibert-spant'. In het achterhuis de oude keuken uit de bouwtijd (18de eeuw) met vloer van gele ijsselsteentjes, schouw met oven en waterfornuis, waterput, molensteen van de in de naast de boerderij oorspronkelijk gelegen karnmolen.

In de stal deels het oorspronkelijke gebint.

Waardering:

De boerderij Spoorzicht is van algemeen cultuurhistorisch belang vanwege:

- de ouderdom;
- de gaafheid van het interieur en exterieur;
- de bijzondere interieuronderdelen van het achterhuis;
- de zeldzame dakconstructie van het voorhuis.
- als onderdeel van het complex van boerderij Spoorzicht.\r

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

Monumentnummer*: 508035

Status rijksmonument
Inschrijving register* 01 oktober 1997
Kadaster deel/nr 82973/35

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Rijswijk Rijswijk Zuid-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Rijswijk

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Rijswijk B 713

Omschrijving**

Inleiding

Uit de tweede kwart van de 18de eeuw daterend bedrijfsgebouw, waarin karnmolen en kalverenschuur. Het gebouw werd tegelijkertijd opgetrokken met de bouw van de ernaast gelegen boerderij Spoorzicht (De Rijswijkse Hope), hetgeen in ieder geval na 1737 geschiedde, toen de toenmalige eigenaar C.J. Verheul de grond voor de bouw verwierf.

Omschrijving

Bedrijfsgebouw op rechthoekige grondslag, opgetrokken in rode baksteen en overkapt door een met Oud-Hollandse pannen gedekt zadeldak. Het bedrijf sgebouw staat ca. 1 meter ten westen van het achterhuis van boerderij Spoorzicht.

De NO-hoek van het gebouw wijkt haaks naar binnen en geeft alszodanig de scheiding tussen de ruimte van de karnmolen (oost) en de schuur (west) aan.

Tegen de hoek de toegangsdeur. In het terugliggende deel van de noordgevel een breed vensterkozijn met 4-ruitsvenster. In de topgevel van de westgevel een zolderluik. In de zuidgevel aan de linkerzijde een toegangsdeur, centraal een vensterkozijn, thans enkelruits, en rechts hiervan een breed vensterkozijn.

In het gebouw deels nog het oorspronkelijke gebint.

Waardering

Het bedrijfsgebouw van boerderij Spoorzicht is van algemeen cultuurhistorisch belang vanwege:

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

-de ouderdom;

-de gaafheid en typologische zeldzaamheid.

-als onderdeel van het complex van boerderij Spoorzicht.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Bedrijfsruimte